

Ohppiide ja ovddasteddjiide

Áigi boahkuvvot difterija, doangegeasáhaga, saidnangosahaga ja polio vuostá (dTp-IPV-boahku)

Našunála boahkuhanprográmmas fálojuvvojit oahppit 10. luohkás (15–16 jagi) oažžut ođasmahttindosa boahkuheamis difterija, doangegeasáhaga, saidnangosahaga ja polio vuostá. Boahkuhanprográmmas addojit golbma dosa dáinna boahkuhemiin vuosttaš golbma jagi máná eallimis ja ođasmahttindosa 2. luohkás. Bisuhan dihte buori suodjaleami fálo dál ođđa ođasmahttindosa.

Dávddaid birra

Difterija lea fáhkka infekšuvdna bajit vuoiŋahagain mii lea boahtán difteriijabakteriijain. Bakteriijat ráhkadit mirkkoávdnasiid mat dagahit ahte šliiveassi čoddagis bohtana nu ahte šaddá lossat vuoignat. Mirkkoávdnasat sáhttet maid fallehit váibmo-, manimaš- ja nearvagođđosa. Dávddain sáhtta jápmit, ja dat gávdno muhttin osiin Eurohpás ja eará máilmmiosiin.

Doangegeasáhat (tetanus) boahtá bakteriijas mii sáhtta gávdnot eatnamis. Bakteriija ráhkada mirkkoávdnasiid mat fallehit nearvafierpmi ja dagahit dehkiid doanjin ja geasáhagaid mat bávččagit. Sáhtta njoammuduvvot go bakteriija boahtá hávvái. Dávddas lea alla jámolašvuolta, muhto ii njoamo olbmossá. Doangegeasáhat lea hárvvit Davviriikkain go lieggasat guovlluin.

Saidnangosahat (Pertussis) lea vuoiŋahatvuolši mas dohppehaddá garrasit gosahahkii mii bistá guhká (6–12 vahku). Saidnangosahat sáhtta dagahit ahte njuoratmánáin ja smávvamánáin bisána vuoiŋjanas, šaddá vuoiŋašvuolši mii dagaha vuoiŋašvigi, ja hárvanaš dilálašvuodain sáhtta maid jápmit. Dávda sáhtta dagahit guhkilmas givssiid stuorát mánáide ja rávisolbmuide. Lea hui njoammu dávda – lagabui 100 % buohccájedje dávddain ovdal boahkuhišgođiimet.

Poliomyelihtta lea virusdávda mii dábálaččat addá nuorvodávdamearkkaid, bákčasiid rupmašii dahje čolassvigi. Dat sáhtta dagahit vuoiŋašvuolšši (encefalitt) ja sáhtta dagahit bastevaš lámisvuoda. Sáhtta jápmit. Norggas ii leat dál polio, muhto olbmot geat eai leat boahkuvvovon sáhttet njoammuduvvot mátkkiin ja nu sáhttet njoammudit earáid geat eai leat boahkuvvovon go bohtet ruoktut.

Boahkuheami birra

Boahkuheami mii geavahuvvo lea Repevax. Soapmásat vásihit ahte boahkobáiki ruvssoda, bávččaga ja bohtana. Muhttimat ožžot geahppa febera. Eanet dieđut vejolaš Repevax liigeváikkuhusaid birra gávdnojit Stáhta dálkkasdoaimmahaga neahttasiidduin www.legemiddelsok.no (Girjedárogillii).

Muitte addit dieđuid dearvvašvuodabuohccidivššarii

Muital jus mánás leat allergiijat dahje jus sus ovdal lea leamaš allergiijalaš reakšuvdna dálkasiidda dahje boahkuide. Atte maiddá dieđu jus máná lea boahkuvvovon doangegeasáhaga vuostá maŋimus jagi dahje oažžu allergiijadálkasa (hyposensibiliserema). Eanet dieđut leat gávdnamis neahttasiiddu: <https://www.fhi.no/om-bvp>